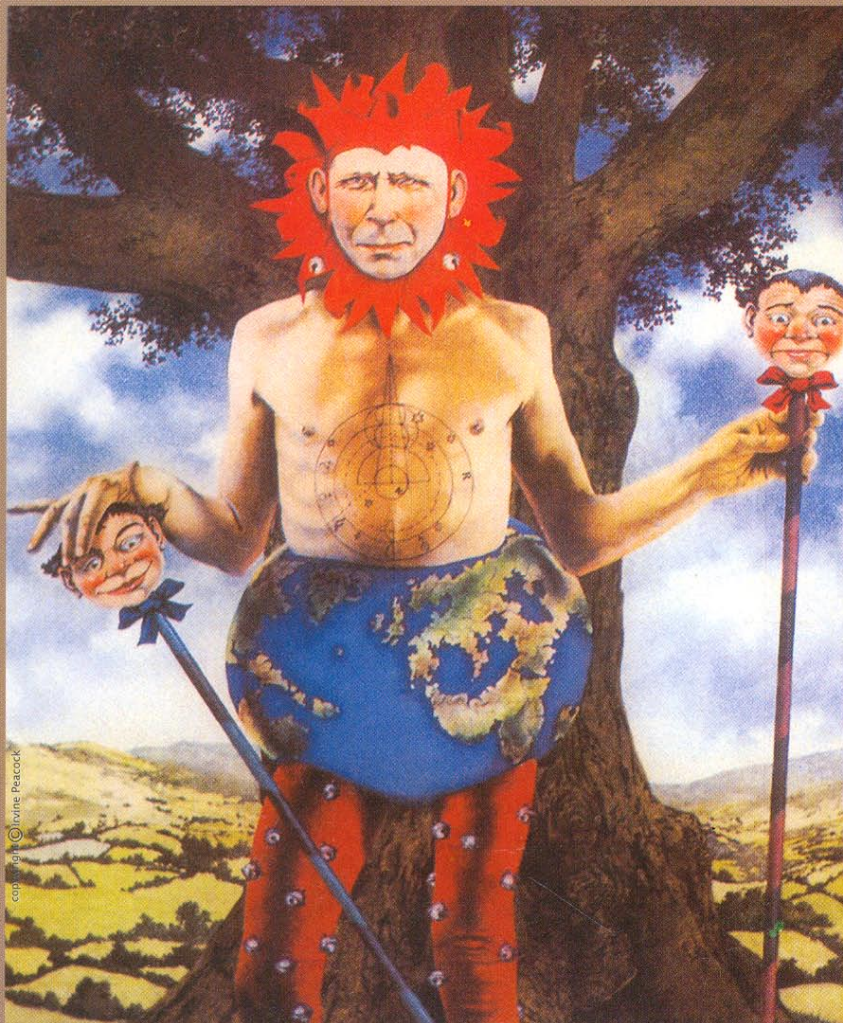

Франсиско де Кеведо

ШМЕКЕРСКИ РОМАН

ПОРЕДИЦА ЗА ИСПАНОЕЗИЧНА ЛИТЕРАТУРА

сopиpиrиrи © Mилe Pеacocк

HISPANICA

Франсиско Де Кеведо

ШМЕКЕРСКИ РОМАН

EL BUSCON

Превод от испански: Валентина Донкова
Десислава Анастасова

HISPANICA

КНИГА ПЪРВА

ГЛАВА ПЪРВА

В КОЯТО СЕ РАЗКАЗВА КОЙ СЪМ И ОТКЪДЕ СЪМ

Аз, господине, съм родом от Сеговия. Баща ми, Клементе Пабло, и той е от Сеговия, да даде Господ право в рая да иде. Беше, както всеки ще ви каже, бръснар по занятие. Но раждаше все възвишени мисли, та затуи се засягаше, колчем чуеше да го наричат така, и отвърщаше, че бил стилист на бакенбарди и коафьор на бради. Разправят, коренът му бил добър, а аз мисля, че цялото лозе ще да е било доста плодовито, като се има предвид как му вървеше винцето.

Беше женен за Алдонса де сан Педро, дъщеря на Диего де сан Хуан и внучка на Андрес де сан Кристобал. Имаше съмнения, че не била от старите християни, но тя пред мало и голямо редеше всички имена и презимена в рода си и се изкарваше наследница на свети четиридесет мъченици. Имаше много добра външност - и много почитана - толкова, че докато беше жива, почти всички стихоплетци на Испания й се изреждаха.

Големи страдания изстрада още от началото на брака си, пък и по-късно, защото злите езици разправяха, че мъжът й бил игрив в пръстите като фокусник. Разбра се накрая, че на всички, дето им соанирал брадите, докато ги сапунисвал с наврени в мивката глави, едно мое седемгодишно братле им прибиращо на сигурно място съдържанието на джобовете. Умря ангелчето от боя с бич, дето го биха в дрънголника. А баща ми го преживя тежко, защото малкият успяваше да им свие и сармите, и всичко останало.

За тия и други подобни детинщини набутаха стария на топло. Макар че, както ми разказаха после очевидци, напуснал затвора с толкова почести, че от ръкостискания и прегръдки бил целият в синини и отоци. А дамите всички

накацали по прозорците да го зърнат, щото той, моят отец, винаги си е бил напет - и пеша, и на коп. Не го казвам от суета, добре знаят всички колко ми е чуждо това чувство.

Майка ми от своя страна също не можеше да се похвали с кой знае какви перипетии в живота си. Един ден старицата, дето ме отгледа, както си сипеше ласкателства върху й, рече, че голямо й било обаянието и омайвала всеки, с когото имала вземане-даване, но веднъж взела и изтърсила не знам какво за някакъв рогат и мълвата тутакси се пръснала, та замалко да я погалят с перцето, добре, че не си казала приказката пред повече хора. Носеше се също слух, че оправяла прегрешили девиси и връщала цвета на белите коси. Едни я наричаха гобленистката на големия кеф, други - хирурга на неудържимите желания, а на галено й викаха сводница. За някои беше терца майорна и последно десет, за други - шейсет или осем, или и двете, а за господата с парите - всичко коз. Като гледах с каква блажена усмивка слушаше тия работи за себе си, не можех да не благодаря горещо на Господа.

Няма да се спирам на дълбокото й покаяние за сторените от нея грехове. Имаше си една стая, дето влизаше само тя и понякога аз - нали бях малък, - пълна с черепи, за които казваше, че били спомени за смъртта, а пък някои, за да й противоречат, ги наричаха спомени за живота. Леглото й беше наредено върху въжета от бесилка и тя все повтаряше: "Е, кво мислиш? Т'ва са моите светини, щот' бая от тия дет' трият врат в тях, се спасяват."

Големи разногласия имаха родителите ми по въпроса кого от двамата да последвам в професионалното поприще. Но аз, нали от малък храня в себе си дух на благородник, не склоних нито за едното, нито за другото. Баща ми ме поучаваше:

- Сине, тая работа - краденето, не е проста механична работа, а изкуство, изкуството на свободата.

И само след миг с въздишка на уста и сключени за молитва ръце добавяше:

- Който не краде, той не живее. Защо, мислиш, стражарите

и съдиите ни мразят толкова? Веднъж ни изселват, друг път ни палат с бича, а понякога направо ни бесят, нищо, че никой от нас още не е провъзгласен за свети мъченик. Очите ми се насълзават, като ти разправам за тия наши теглила.

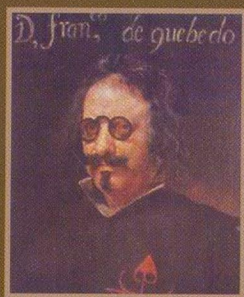
И добрият старец плачеше като малко дете, като си спомняше как са му трошили кокалите.

- Да ти кажа ли защо? Ами защото не им се ще други освен тях и техните приближени да крадат. Но нас от всичко ни спасява нашият буден ум. Когато бях млад, кръстосвах само около църквите - и не от прекалено богоугодие. Колко пъти можеха да ти заплачат майката, като ме направят за посмешище. Колко пъти искаха да ме напъхат в оня театър с развеждането из града, вързан за магарето, ама аз никога не съм бил от тия артисти, дето си изпяват всичко още зад кулисите¹. Никога не съм се изповядвал освен пред светата майка - църквата. И така с тоя занаят съм издържал майка ти по най-почтения начин, по който съм могъл.

- Кой? Вий ли! Мен? - викаше бясна тя, защото ѝ тежеше на клетата женица, че не исках да наследя магьосническите ѝ умения. - Аз вас ва издържах, не вий мен. Аз ва изваждах от драголника с мурафети и прашах пари, га бяхте вътре. Вий не са издавахте, ама туй заради вашия сербезлък ли или зарад мойта ракия? Те - моите отвари - свършиха цялата работа! И ако не ма беше страх, че ше ма чуят на улицата, щях и туй да река как веднъж влязох през комина и ва извадих през покрива.

Щеше и още да рече, както беше бясна, ако броеницата от кътници на покойни нейни познати, която размахваше в гнева си, не бе се скъсала. Върнах мира в семейството, като обявих, че твърдо искам да се науча на добродетели, та да дам изява на моя естествен благороднически дух. Затуй да ме пратят на училище, щото без четмо и писмо нищо не можех да сторя. Предложението им се стори добро, макар че трябваше да мине малко време да си го осумтят помежду си. После мамичка се зае да си наниже кътниците, а тате рече, че отивал да оправи

един клиент - така каза той, - не знам брадата ли имаше предвид или портфейла му. А аз останах сам с мислите си на дълбока благодарност към Господа Бога за това, че ми бе отредил да бъда син на такива способни родители и толкова загрижени за моето добро.

Франсиско де Кеведо
(1580-1645)

Ярък, заразителен хумор.

Блестяща, хаплива ирония.

Комедия от абсурдни анекдоти.

Барокова карикатура на действителността с
разтоварващо комедийно въздействие.

Освободен, дистанциран поглед към
Средновековна Испания с нейните ключови теми:
Благородничество

Пари

Религия

Литература

Това е "Шмекерски роман" на Дон Франсиско де Кеведо: провокативен, актуален, критичен, изненадващ, забавен и мислещ. Творба, която нарежда своя създател сред титаните на испанската (класическа) литература: Гонгора, Лопе, Сервантес.